

Секція 5. Інтеграція освіти, науки і бізнесу – вимоги сучасного світу

ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПОТРЕБ РИНКУ ПРАЦІ ТА АКАДЕМІЧНОЇ НАУКИ

ЛЕЙФУРА Олександра, здобувач вищої освіти

спеціальність 075 Маркетинг

Національний університет «Одеська політехніка»

***Анотація.** В даному дослідженні визначено роль дуальної освіти як інструменту гармонізації потреб ринку праці та академічної науки в умовах воєнних викликів та кадрового дефіциту. Показано, що поєднання теоретичної підготовки з практичним навчанням на підприємствах сприяє підвищенню конкурентоспроможності випускників та задоволенню зростаючого попиту роботодавців на кваліфікованих працівників. Акцентується на необхідності стимулювання розвитку дуальної освіти в Україні як одного із інструментів відновлення ринку праці та економічного відновлення країни.*

***Ключові слова:** дуальна освіта, ринок праці, кадровий дефіцит, вакансії, студент*

Динамічний розвиток суспільства, технології та війна в Україні диктують нові вимоги до системи вищої освіти, яка має готувати фахівців, не лише теоретично підкованими, але й з набутими практичними навичками. Власне це потребує зміщення акцентів від суто теоретичної підготовки до практико-орієнтованих підходів у навчанні, які сприятимуть зменшенню розриву між академічною наукою та реальними потребами ринку праці. Вирішення цього завдання можливе завдяки впровадженню дуальної освіти – моделі, яка поєднує навчання в закладі освіти з набуттям професійних навичок безпосередньо на підприємстві [1]. Такий підхід, поширений у країнах-членах ЄС та є ефективним інструментом посилення конкурентоспроможності випускників, скорочення періоду їхнього навчання та задоволення зростаючих потреб ринку. Щодо України, то дуальна освіта в нашій країні є офіційно прийнятою відповідно до Наказу МОН «Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти» [2].

На рис. 1 пропонується навести ряд переваг дуальної форми освіти.

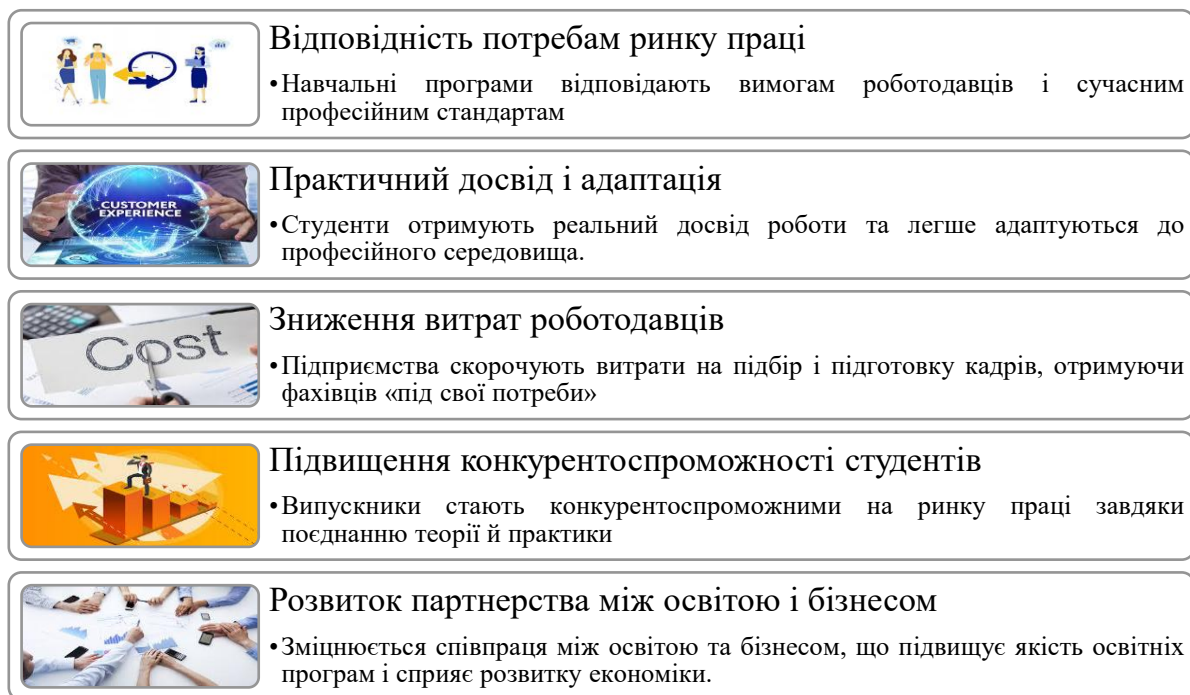

Рисунок 1 – Характеристика ключових переваг дуальної форми освіти

Джерело: узагальнено автором на підставі [1-2]

Враховуючи вище наведені переваги, слід зазначити, що саме дуальна форма освіти є одним із важливих інструментів подолання кадрової кризи, яка була спричинена війною та масовою міграцією населення. З кожним роком війни українські компанії відчувають масовий кадровий голод, що можна побачити на основі аналізу кількості вакансій та резюме (рис. 2).

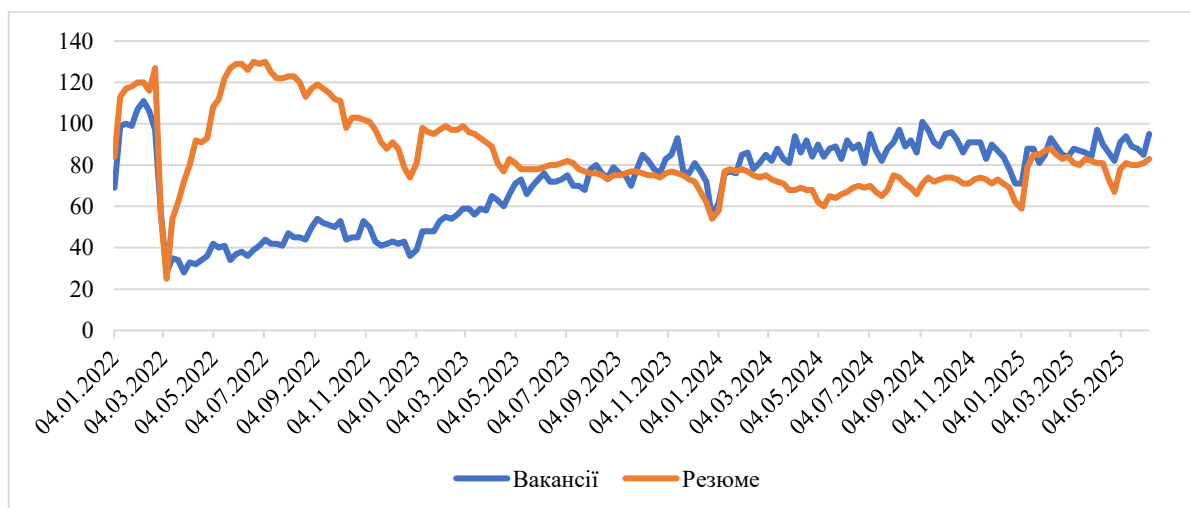

Рисунок 2 – Динаміка співвідношення опублікованих резюме відкритих вакансій за 2022-2025рр., тис. одиниць

Джерело: узагальнено автором за інформацією [3]

Аналізуючи дані рис. 2, видно що кількість вакансій перевищує кількість резюме, що зумовлює зростання дефіциту працівників і конкуренції за кваліфікованих спеціалістів. Саме в контексті значного кадрового дефіциту дуальна освіта виступає ефективним інструментом подолання цього дисбалансу. Однак станом на 2025 рік лише 7,66 % студентів здобувають освіту у дуальній формі, що потребує уваги як зі сторони МОЗ так і дотичних міністерств (рис. 3).

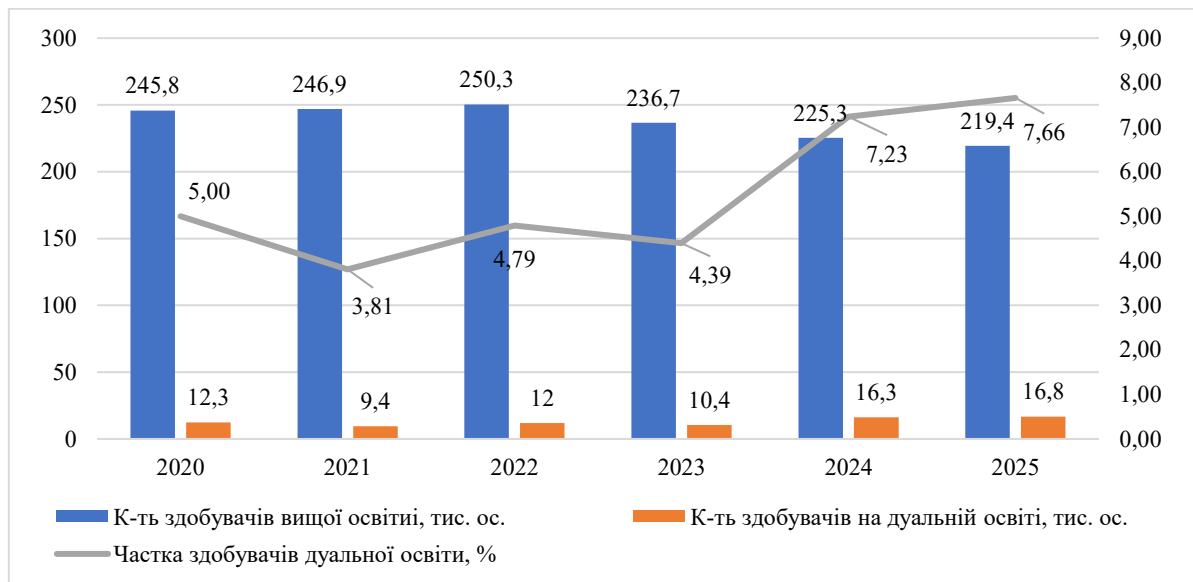

Рисунок 3 – Динаміка частки студентів, які отримують дуальну освіту в період 2020-2025 рр., %

Джерело: узагальнено автором за інформацією [4]

На основі аналіз рис. 3, що частка студентів на дуальній формі навчання є відносно малою, що може свідчити про наявність викликів у її отриманні. Отож, слід відзначити, що ключовим завданням МОЗ має стати подальший розвиток освітніх програм у цьому напрямі, створення сприятливих умов для переходу студентів на дуальну форму та мотивація молоді до такого навчання. Саме спрощення умов щодо отримання дуальної освіти може стати однією з ключових передумов врегулювання проблеми кадрового дефіциту та повоєнного відновлення української економіки.

Література:

1. Ткаченко, Н., Довженко, О., & Гриценко, А. (2023, серпень). Дуальна освіта як дієвий інструмент формування професійної компетентності майбутніх фахівців транспортної галузі. *Наука і техніка сьогодні*, 10(24), 330–339. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-10\(24\)-330-339](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-10(24)-330-339) (дата звернення 29.10.2025)
2. Міністерство освіти і науки України. (2023, квітень 13). *Наказ № 426 Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти* (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukrainy 02.06.2023 № 929/39985). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0929-23#Text> (дата звернення 29.10.2025)
3. Flourish. (2025). *Активність на ринку праці загалом стабільна*. Інтерактивна візуалізація. URL: <https://public.flourish.studio/visualisation/22414810/> (дата звернення 29.10..2025)
4. Каракай, А., & Савісько, М. (2025). *Дуальна професійно-технічна освіта в Україні: як масштабувати і збільшити участь бізнесу* (В. Гацко, рец. і ред.). Київська школа економіки. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/09/Zvit.-Dualna-profesiyno-tehniczna-osvita.pdf> (дата звернення 29.10..2025)

Abstract: *This study defines the role of dual education as a tool for harmonizing the needs of the labour market and academic science in the context of military challenges and staff shortages. It shows that combining theoretical training with practical training at enterprises helps make graduates more competitive and meet the growing demand from employers for skilled workers. It highlights the need to encourage the development of dual education in Ukraine as one of the tools for restoring the labour market and the country's economic recovery.*

Keywords: *dual education, labour market, personnel shortage, vacancies, student*

Науковий керівник – СЕЛІВАНОВА Наталя,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту,
Національний університет «Одеська політехніка»,
м. Одеса